

NAVODILA ZA DELO

SREDA, 27. 5. 2020

NOVINARSKO DELO – TVORBA BESEDILA

Za teboj je že veliko ur pri izbirnem predmetu Šolsko novinarstvo. V mesecu marcu nas je presenetila nova oblika pouka, ki je gotovo vplivala na to, da nekaterih načrtovanih oblik dela nismo in ne bomo mogli uresničiti. Preden pa uresničimo cilje nadaljnjih ur, pa boš zapisal/-a svoje razmišljanje o dosedanem delu pri izbirnem predmetu. Napisal/-a boš besedilo (najmanj 250 besed – 7. razred, najmanj 300 besed – 8. razred), v katerem boš podal/-a svoje razmišljanje, zakaj si se na koncu prejšnjega šolskega leta odločil/-a za ta izbirni predmet, ali so se tvoja pričakovanja v celoti ali delno uresničila ali se mogoče niso, pri tem utemelji svoje razmišljanje. Zapiši še, ali bi si izbral poklicno novinarsko pot in zapis o tem utemelji. V besedilu vključi še, katere lastnosti mora imeti zate dober novinar, lahko razmisliš tudi o svojih lastnostih, za katere si prepričan/-a, da so ti oziroma bi ti pomagale pri novinarskem delu. Da bo tvoje besedilo vsebinsko bogato, dodaj še tiste prednosti in slabosti, ki jih na splošno vidiš pri opravljanju novinarskega dela.

Preden se lotiš zapisa, si preberi še besedilo, ki govori o novinarskem poklicu (na str. 4 v tem dokumentu).

Tvoje besedilo naj ima vsaj tri odstavke – skrbno razmisli, kaj boš zapisal/-a v uvodu, o čem boš pisal/-a v jedru in kako boš besedilo zaključil/-a. Svojemu besedilu daj na koncu tudi tak naslov, ki bo bralca pritegnil k branju.

Pri pisanju bodi pozoren/-na na rabo knjižnega jezika in na upoštevanje pravopisnih pravil.

Svoje besedilo oddaj svoji učiteljici **najkasneje do srede, 3. 6. 2020**, da ti lahko poda povratne informacije.

SREDA, 3. 6. 2020

NOVINARSKO DELO – ANALIZA BESEDILA

SREDA, 10. 6. 2020

NOVINARSKO DELO (KODEKS NOVINARJEV, OPIS POKLICA)

- V vsakem poklicu obstaja kodeks – gre za sistem načel, predpisov, ki se jih moramo držati v poklicnem svetu (kodeks zdravnikov, učiteljev, novinarjev ipd.). Preberi člene Kodeksa novinarjev, razmisli o njih in reši od 1. do 3. naloge).
- Naloge posreduj učiteljici **do srede, 17. 6. 2020**. V sredo, 17. 6. 2020, sledi še tvoja zadnja naloga.

KODEKS NOVINARJEV

Členi kodeksa novinarjev:

1. Novinarjeva temeljna obveznost je resnično in neponarejeno obveščanje javnosti. Novinar poroča kot očividec ali na podlagi dejstev in dokazil znanega porekla. Izpuščanje bistvenih in novinarju znanih dejstev, prikrivanje in zapiranje informacij ali ponarejanje dokumentov je v nasprotju s Kodeksom. Norma resničnosti velja za besedilo, sliko in zvok. Nesprejemljiva je zloraba z rezanjem, montažo ali na način, ki ponareja bistvo vira.
2. Informacije v sliki in besedi, namenjeni objavi, je novinar dolžan skrbno preveriti. Njihova predelava, naslovi in podnapisi ne smejo potvarjati vsebine, nepotrjene vesti, govornice in ugibanja je treba v tem smislu označiti. Primerno mora biti označena tudi simbolna in arhivska slika. Plagiat je nezdržljiv z novinarskim kodeksom.
3. Novinar je dolžan ločiti informacijo in komentar. Razvidna mora biti razlika med poročilom o dejstvih in med komentarjem.
4. Informacijo ali trditev, za katero se izkaže, da je napačna, mora novinar, ki jo je objavil – ali njegovo uredništvo – takoj in na lastno pobudo ter v primerni obliki popraviti.
5. V nasprotju s Kodeksom je uporaba nezakonitih in nepoštenih sredstev pri zbiranju informacij, dokaznih gradiv in slik.
6. Novinar je dolžan spoštovati zaupnost, ki jo je zahteval informacijski vir. Novinar spoštuje poslovno skrivnost, sme zavrniti pričevanje in ima pravico, da ne razkrije vira informacije.
7. Nezdržljivo z novinarskim kodeksom je akviziterstvo, sprejemanje podkupnine ali objavljane informacij v korist zunanjega naročnika. Reklamna sporočila in oglasi morajo biti nedvoumno in razpoznavno ločeni od novinarskih sporočil.
8. Novinar varuje človekovo osebnost in njeno intimo pred neupravičenim razkrivanjem v javnosti. Posebej je pozoren pri poročanju o nesrečah, družinskih tragedijah, boleznih, otrocih in mladoletnih. Kadar obvešča s področja pravosodja, upošteva, da ni nihče kriv, dokler ni pravnomočno obsojen. Nezdržljivo s Kodeksom je poveličevanje kriminala, terorizma, nasilja in nečlovečnosti.
9. Objavljanje neutemeljenih obtožb, napadov, laži, razžalitev in kletev je v nasprotju z novinarskim Kodeksom.
10. Nezdržljiva s Kodeksom je diskriminacija na podlagi spola, etnične, verske, socialne ali narodne pripadnosti, žalitev verskih čustev in običajev, vojno hujskaštvo ter netenje mednacionalnih trenj.
11. Novinar ima pravico brez posledic zavrniti nalogo, ki je v nasprotju s tem Kodeksom in osebnim prepričanjem. Nihče mu brez soglasja ne sme vsebinsko spremeniti, predelati ali bistveno skrajšati novinarskega izdelka. Novinar ima pravico podpisovati svoje prispevke. Novinarja brez njegove vednosti ali proti njegovi volji ni mogoče podpisovati.
12. Novinar je v duhu Kodeksa dolžan odzvati se vabilu na razpravo Častnega razsodišča in spoštovati njegove razsodbe. V duhu kodeksa prizadeta stran objavi odločitve Častnega razsodišča.

1. Preberi Kodeks novinarjev, ki opredeljuje standard novinarskega delovanja. Iz Kodeksa povzemi vsebino treh členov, ki se ti zdijo najpomembnejši.

2. Obkroži črke pred ustreznimi trditvami.

- a) Novinar mora obveščati po resnici.
- b) Novinar ni dolžan vedno preveriti informacije.
- c) Novinar mora ločiti informacijo in komentar.
- d) Objavljeno informacijo, ki se izkaže za napačno, je dolžan takoj popraviti.
- e) Novinar sme pri zbiranju informacij uporabiti nepoštena in nezakonita sredstva.
- f) Novinar je dolžan spoštovati zaupnost, ki jo je zahteval informacijski vir.
- g) Novinar lahko zavrne pričanje na sodišču.
- h) Novinar lahko sprejme podkupnino.
- i) Novinar mora biti pozoren, ko poroča o nesrečah, družinskih tragedijah, boleznih, otrocih in mladostnikih.
- j) Dokler ni oseba pravnomočno obsojena, jo lahko obsodi novinar.
- k) Novinar lahko objavi neutemeljene obtožbe, napade, laži, kletve, razžalitve.
- l) Novinar ne sme žaliti verskih običajev.
- m) Dovoljeno mu je netenje mednacionalnih trenj in hujskanje.
- n) Dovoljena mu je diskriminacija na podlagi spola, etnične, verske, socialne ali narodne pripadnosti.
- o) Novinar ima pravico zavrniti delo, ki je v nasprotju s Kodeksom.

3. Naštej tri argumente, zakaj je Kodeks novinarjev pomemben.

NOVINAR – OPIS POKLICA

Novinarjev izdelek

Novinarjev izdelek je **informacija**, ki je objavljena v množičnih občilih (na radiu, televiziji, spletu, v reviji in časopisu). Zadovoljstvo bralcev, gledalcev in poslušalcev je odvisno od zanimivosti, pravočasnosti, točnosti in pomembnosti informacije.

Kaj novinar običajno dela?

Novinarsko delo je med najbolj razgibanimi in raznolikimi. Novinar najpogosteje zbira in obdeluje sporočila v medijih.

Pri zbiranju informacij si mora zagotoviti odgovore na osnovna novinarska vprašanja: Kdo? Kaj? Kdaj? Kje? Kako? (odvisno od okoliščin zbere tudi informacije, ki odgovarjajo na vprašanja: Zakaj? S kakšnimi/katerimi posledicami?). Obdelava sporočil poteka v obliki:

1. izbora pomembnih informacij
2. usmeritve na bistveno
3. interpretacije, presoje in preverjanja zbranih dejstev
4. ubesedovanja – zapisa

Novinar se pri tem posvetuje in sodeluje z urednikom, redaktorjem, lektorjem, snemalcem, montažerjem, tehničnim urednikom oziroma režiserjem in drugimi sodelavci. Posebne zahteve ima novinarstvo na radiu in še posebej na televiziji, ki ima več izraznih sredstev – poleg besed tudi sliko in zvok.

Delovna področja

Osnovne delitve področij novinarskega dela so:

1. časnikar – poročevalec
2. časnikar – komentator
3. radijski novinar – reporter
4. povezovalc radijskega programa ali moderator
5. radijski komentator
6. radijski športni komentator
7. televizijski novinar, ki je specializiran za informativne, športne, dokumentarne, izobraževalne in razvedrilne oddaje
8. televizijski voditelj
9. agencijski novinar

Novinarska opravila se razlikujejo tudi pri dnevnikih, tednikih, revijah in specializiranih mesečnikih ali pri lokalnih glasilih, radijskih in TV-postajah in glasilih podjetij.

Znanja in spretnosti

Kandidat za delo novinarja mora imeti praviloma končano visokošolsko izobraževanje. Poleg teoretičnega znanja (osnove komuniciranja, osnove novinarskega poročanja), ki ga prenaša v prakso, široke razgledanosti potrebuje novinar tudi posebna znanja. Dobrodošlo je znanje več tujih jezikov.

Novinar naj bi pokazal tudi zanimanje za najširše družbeno dogajanje. Njegova glavne lastnosti so komunikativnost, samoiniciativnost, radovednost, potrpežljivost, iznajdljivost in vztrajnost. Pomembni lastnosti sta še vestnost in natančnost. Nujni lastnosti profesionalnega novinarja pa sta poštenost in visoka stopnja moralnosti.

(Povzeto po opisu poklica na spletni strani Zavoda RS za zaposlovanje.)